

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/77150 6K-87

Sayı : 72079556-610-84
Konu : Soru Önergesi (7/77150)

08/02/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.01.2023 tarihli ve 1154329 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Batman Milletvekili Sayın Ayşe ACAR BAŞARAN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/77150 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni (4 sayfa)

**Batman Milletvekili Sayın Ayşe ACAR BAŞARAN'a Ait 7/77150 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarımız; çok yönlü, bütüncül bir yaklaşımla sıfır tolerans ilkesiyle sürdürülmektedir. Toplumun tüm kesimlerinin önleme, koruma, cezalandırma ve politika boyutuyla sürecin içinde ortak ve kararlı bir şekilde yer alması önemlidir.

Bakanlık olarak kadına yönelik şiddetle mücadele alanında mevzuat çalışmaları, eğitim ve farkındalık artırma çalışmaları, kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu artırma, şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesi, verilerin toplanması ve istatistiklerin geliştirilmesi başlıkları altında çok boyutlu ve tüm tarafların katkısı ile kararlılıkla çalışmalar sürdürülmektedir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun yürürlüğe girmesi, yasal altyapının güçlendirildiğinin ve kadına yönelik şiddetle mücadelenin bir üst seviyeye taşındığının en önemli göstergesidir.

Kadın cinayetlerinde ve kadına yönelik şiddet eylemlerinde cezaların artırılmasına yönelik tedbirler alınmaktadır. 08.07.2021 tarihinde kabul edilen 7331 sayılı Kanun ile Ceza Kanununda kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi nitelikli hâl olarak düzenlenmiş ve bu suretle cezai müeyyideleri artırılmıştır. 27 Mayıs 2022 tarihinde yapılan yasal değişiklikle de daha önce başka suçların içerisinde değerlendirilen ısrarlı takip eylemleri ayrı bir suç olarak tanımlanmış; kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçlarının “kadına karşı işlenmesi” cezada artırım nedeni olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, vekili bulunmaması halinde avukat yardımından yararlanacak kişiler arasında ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarından mağdur olan kişiler de dâhil edilerek kadınların adalete erişimleri güçlendirilmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 29 uncu maddesi genel olarak haksız tahrik halini düzenlemekte olup yapılan düzenleme ile haksız tahrik sebebiyle indirim uygulanması halinde, gerekçelerin kararda mutlaka gösterilmesi hususu ayrıca vurgulanmıştır.

Ülkemizde kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında 2007 yılından bu yana düzenli olarak ulusal eylem planları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Ulusal eylem planlarının yanı sıra 2016 yılından bu yana tüm illerimizde kadına yönelik şiddetle mücadele il eylem planları da yerelin ihtiyaçları ve özellikleri dikkate alınarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. 1 Temmuz 2021 tarihinde yürürlüğe giren Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı (2021-2025)'nın daha etkin uygulanması ve izlenmesi amacıyla da yıllık faaliyet planları hazırlanmaktadır. Bakanlığımız koordinasyonunda Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı iş birliğinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2022 Yılı Faaliyet Planı imzalanmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Ulusal eylem planlarının 81 il düzeyinde daha etkin biçimde uygulanmasını teminen Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planları 81 ilimizde hazırlanmıştır. Ayrıca 2017-2018 yıllarında erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele kapsamında bazı illerde konuya özel il eylem planı hazırlanmıştır.

1 Temmuz 2021 tarihinden bu yana uygulanmakta olan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planında “kadın cinayetlerinin nitel ve nicel analizine ilişkin periyodik araştırmalar gerçekleştirilecektir” faaliyetine yer verilmiştir. Bu kapsamda Ulusal Eylem Planının daha etkin uygulanması ve izlenmesi amacıyla Bakanlığımız ile Adalet, İçişleri,

Sağlık, Milli Eğitim Bakanlıkları ve Diyanet İşleri Başkanlığı arasında imzalanan protokol çerçevesinde uygulanmaya başlanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2022 Faaliyet Planında da kadın cinayetlerine ilişkin araştırmalar yürütülmesine ilişkin faaliyetler yer almaktadır. Söz konusu faaliyetler çerçevesinde ilgili taraflarca çalışmalara başlanmıştır.

Bunun yanı sıra, kadına yönelik aile içi şiddeti izlemek ve aile içi şiddetle mücadele etmek için göstergeler belirlenebilmesi amacıyla, ilk kez 2008 yılında, ülke genelinde “Kadına yönelik şiddetin kaynağı ve türleri nelerdir?” sorusuna yanıt verecek olan büyük ölçekli “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması” yürütülmüştür. 2008 yılında gerçekleştirilen araştırmanın takip araştırması niteliğinde olan ikinci araştırma ise 2014 yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları 30 Aralık 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. TÜİK tarafından resmi istatistik kapsamında değerlendirilen araştırmanın sonuçları, kadına yönelik şiddetle mücadele etmek için alınan önlemler ve üretilen politikalara temel oluşturmaktadır. Resmi İstatistik Programı kapsamında söz konusu araştırmanın üçüncüsünün ise 2024 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile 2006 yılından itibaren düzenli olarak “Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi” toplanmaktadır. Komitenin 16. toplantısı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı başkanlığında Adalet ve İçişleri Bakanlarımızın teşrifleriyle 15 Aralık 2022 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir. 81 il düzeyinde ise, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu” Vali başkanlığında, 6 aylık periyodlarla, ilgili kurumların katılımı ile en üst düzeyde katılım sağlanarak toplanmaktadır.

81 ilimizde bulunan 82 adet Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) de 6284 Sayılı Kanun kapsamında, şiddet mağduruna yönelik tedbirlerin takibi ve izlenmesi ile psikososyal destek, hukuki destek, eğitim ve mesleki destek, sağlık desteği, ekonomik destek ve rehberlik danışmanlık ve yönlendirme hizmetleri sunmaktadır. Türkiye genelinde 81 ilde Bakanlığımıza bağlı 112 kadın konukevi 2.779 kapasite olmak üzere toplam 149 kadın konukevi 3.624 kapasite ile hizmet vermektedir. İlçe düzeyinde sosyal hizmet müdahalesi ve takibini sağlamak üzere, kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde hizmet sunmak amacıyla 391 Sosyal Hizmet Merkezi bünyesinde şiddetle mücadele irtibat noktası oluşturulmuştur.

Bakanlığımız bünyesinde çalışan “Alo-183 Sosyal Destek Hattı” ve İçişleri Bakanlığı iş birliğinde geliştirilen KADES mobil uygulaması gibi teknolojik araçlardan şiddetle mücadelede faydalanılmaktadır.

Diğer taraftan, kadına yönelik şiddet olgusu ve bununla mücadeleye ilişkin toplumsal farkındalık oluşturulması ve zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla; Türkiye’de kadınların güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personele yönelik eğitim ve seminerler gerçekleştirilmekte olup eğitimlerinin devamlılığının sağlanması için Adalet, İçişleri, Sağlık ve Milli Savunma Bakanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Bakanlığımız arasında protokoller imzalanmıştır.

Bu çerçevede, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında 2007 yılından itibaren başlatılan eğitimlerle bugüne kadar; 1.415.277 er ve erbaşa, 75.000 kamu görevlisine, 106.389 din görevlisine, 195.693 sağlık görevlisine, 359.033 öğretmene, 541.155 kolluk görevlisine olmak üzere toplam 2.692.547 kişiye eğitim ve seminerler verilmiştir.

Kadın konukevlerinde kadınların ve beraberindeki çocuklarının şiddetsiz bir ortamda, yaşadıkları travma ile başa çıkabilmeleri, güçlenmeleri ve yeniden sağlıklı ilişkiler sürdürebilmelerine destek olmak üzere mesleki çalışmalar yürütülmektedir. Mesleki çalışmalar ve değerlendirmelerle birlikte kadın ve çocuklara doğrudan ya da ilgili kuruluşlara yönlendirmek suretiyle barınma, psiko-sosyal destek, hukuki destek, tıbbi destek, ekonomik destek, mesleki destek, eğitim desteği, çocukları için kreş, rehberlik ve yönlendirme vb. alanlarda hizmet sunulmaktadır.

Diğer taraftan, işgücü piyasasında kadınların güçlenmesi, kadınların işgücüne katılımlarının artırılması konuları ülkemizin temel öncelikleri arasında yer almaktadır. Nitekim, gerek yasal gerekse politika düzeyinde konuya ilişkin birtakım düzenlemeler gerçekleştirilmiş olup birçok önemli proje ve faaliyet hayata geçirilmiştir. Ayrıca, çalışma hayatında kadın erkek eşitliğinin sağlanması, kadın istihdamının desteklenmesi, iş ve aile yaşamının uzlaştırılması amacıyla işgücü piyasasını düzenleyen kanunlarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Kadınların ekonomik hayata katılımlarına ilişkin politika düzenlemeleri kapsamında; 11. Kalkınma Planı'nın (2019-2023) "Kadın" bölümünde, kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığı önlemek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını ve güçlenmelerini sağlamak temel amaç olarak belirlenmiştir.

2023-2025 Orta Vadeli Program'da; kadınların, iş kurma ve geliştirme süreçlerinin kolaylaştırılması ve desteklenmesi, karar alma mekanizmalarında ve e-ticaret platformlarında daha fazla yer almalarının teşvik edilmesi, kadın kooperatifçiliğinin güçlendirilerek destekleyici hizmetlerin sunulması ile kadınlarda finansal okuryazarlığın geliştirilmesine yönelik çalışmaların sürdürüleceği hedefine yer verilmiştir.

Ayrıca, Türkiye'de kadının güçlenmesi konusunda ulusal mekanizma olan Bakanlığımızca uygulamaya konulan ve 2018-2023 yıllarını kapsayan "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nda 2023 yılına kadar kadınların ekonomik alanda güçlenmesine yönelik olarak belirlenen politikalar; kadınların çalışma hayatına daha aktif katılım sağlaması ve değişen işgücü piyasası dinamikleri doğrultusunda ekonomik hayatta söz sahibi olmasını sağlamak temel amacıyla kurgulanmıştır.

Uygulama düzeyinde ise Bakanlığımızca yürütülen "Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi", "Türkiye'de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Uygulanması Projesi", "Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi", "Türkiye'nin Mühendis Kızları Projesi", "Finansal Okuryazarlık ve Kadınların Ekonomik Güçlenmesi Seminerleri" ve gerçekleştirilen diğer çalışmalar ile kadın istihdamına yönelik farkındalık oluşturulmasına ve kadınların işgücüne katılımının artırılmasına katkı sunulmaktadır.

Ülke genelinde 82 kuruluş ile hizmet veren ŞÖNİM'ler tarafından 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında şiddet mağduruna yönelik tedbirlerin takibi ve izlenmesi ile psikososyal destek, hukuki destek, eğitim ve mesleki destek, sağlık desteği, ekonomik destek ve rehberlik danışmanlık ve yönlendirme hizmetleri sunulmaktadır. ŞÖNİM tarafından şiddet mağdurlarının ekonomik olarak güçlendirilmesi için ilgili mevzuat kapsamında maddi yardım ödemelerinin yapılması ve takibi ile istihdam edilmesi konusunda desteklenmesi ve beraberindeki çocuklarına kreş hizmeti sunulması gibi ekonomik destekler sunulmaktadır.

2022 yılında Bakanlığımıza bağlı kadın konukevlerinden hizmet alan 585 kişi işe yerleştirilmiştir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2022 Yılı Faaliyet Planının “Erkek odaklı yaygın eğitim ve farkındalık çalışmalarına ağırlık verilecektir.” faaliyeti kapsamında İçişleri Bakanlığı koordinesinde ilgili kurumlar tarafından oluşturulan ekipler aracılığıyla kahvehane, kıraathane, kuaför, berber, taksi durakları, organize sanayi bölgeleri, İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) ve fabrikalar, şehir içi ve şehirlerarası ulaşım araçları, havalimanı, gar ve otogarların bekleme alanları, stadyum, spor salonu, hipodrom vb. yerlerde, üniversite şenlik, program ve diğer etkinliklerinde, yerel festival ve panayırlarda, pazar yerleri ve alışveriş merkezlerinde, esnaf, sanayi, ticaret, ziraat, şoförler vb. oda teşkilatlarında ve birliklerinde, kamu kurum ve kuruluşlarında, sinema ve tiyatro salonlarında, halkın yoğun olarak bulunduğu cadde ve meydanlarda, cuma günleri cami giriş ve çıkışlarında ve benzeri yerlerde bulunan erkekler olmak üzere kadına yönelik şiddetle mücadele alanında temel bilgilendirme ve farkındalık oluşturma eğitimleri 2022 yılında yaklaşık 10 milyon erkeğe verilmiştir. 2023 yılında da farkındalık oluşturma çalışmalarına IV. Ulusal Eylem Planı ve Faaliyet Planı kapsamında devam edilecektir.

Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi, sürdürülebilirliklerinin sağlanması, kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, görünürlüklerinin artırılması ve yaygınlaştırılmaları hedefi ile “Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi” Tarım ve Orman Bakanlığı işbirliğinde yürütülmektedir. 30 ay sürmesi planlanan ve belirlenen 30 pilot ilde yürütülen Proje, 15 Eylül 2021 tarihinde başlamıştır.

Proje kapsamında, 5 bileşen altında pek çok faaliyet gerçekleştirilmektedir. Söz konusu faaliyetlerden biri ile kooperatif ortağı olan erkeklerin, kadınların kooperatif ortağı olması ve kooperatif yönetiminde yer almasına ilişkin farkındalıklarının artırılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, kooperatif ortağı olan 3.000 erkeğe yönelik olarak 1 günlük kooperatifçilik ve kadının güçlenmesi eğitimleri verilmektedir.

Şiddet vakaları, dava süreçleri ve sonuçları, illere göre dağılımı konusundaki güncel veriler Adalet Bakanlığı UYAP sistemi, İçişleri Bakanlığı POL-NET ve Jandarma Genel Komutanlığının veri sistemi üzerinde toplanmaktadır.